

811.163.41:929 Ковачевић М.
<https://doi.org/10.18485/sj.2022.27.1.35>

МИЛКА В. НИКОЛИЋ*
Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

Оригинални научни рад
Примљен: 15.10.2021.
Прихваћен: 22.12.2021.

НАУЧНА РЕЦЕПЦИЈА ЛИНГВИСТИЧКОГ СТВАРАЛАШТВА МИЛОША КОВАЧЕВИЋА

Предмет овог истраживања јесте научна рецепција лингвистичког стваралаштва Милоша Ковачевића. Циљ је да се испита вишедеценијски ток којим се кретала кореспонденција научне јавности с његовим публикацијама. Корпус обухвата научне приказе Ковачевићевих књига и научне чланке о његовим лингвистичким постигнућима (укупно 104 текста). Теоријски концепт се везује за улогу србистике у развоју научне мисли о српском језику, а посебно у очувању српског националног идентитета у глобализацијском друштву. Анализа је показала да је научна рецепција Ковачевићевог лингвистичког стваралаштва афирмативно вредновала његова постигнућа у бављењу следећим темама: (1) српски књижевни/стандардни језик и његов однос према језику српске књижевности; (2) граматички систем српског језика; (3) стилистичка средства српског језика; (4) језик српске прозе; (5) српски поетски језик; (6) српски идентитетски критеријуми. Закључује се да је научна јавност у Ковачевићевом стваралаштву: (1) проналазила вредне лингвистичке резултате; (2) учавала значај његовог учешћа у систему јавног ангажовања науке; (3) указивала на његов допринос у стварању друштвене атмосфере у којој наука може да помогне српском друштву.

Кључне речи: научна рецепција, лингвистичко стваралаштво, Милош Ковачевић, српски језик, српски идентитетски критеријуми, глобализација.

* milkanik75@gmail.com

1. УВОД

Године 2023. навршава се 45 година откако је Милош Ковачевић објавио своје прве научне текстове,¹ као и 35 година откако је објавио прву књигу,² а недавно се појавила његова тридесет пета књига.³ Интересовање читалаца за Ковачевићево стваралаштво довело је до објављивања *Изабраних дела*.⁴

За ствараоце с тако обимним опусом отвара се питање опсега и праваца њиховог деловања не само у науци него уопште у друштву.⁵ Предмет нашег интересовања у овом раду јесте научна рецепција лингвистичког стваралаштва Милоша Ковачевића. Циљ је да се испита и да се у једном синтетичком приказу осветли вишедеценијски ток којим се кретала кореспонденција научне јавности с његовим публикацијама. Корпус обухвата следеће текстове: (а) 85 приказа Ковачевићевих књига, објављених у научним часописима; (б) 19 чланака/поглавља посвећених (пре)испитивању Ковачевићевих истраживачких резултата и научних виђења о појединим темама, а објављених у научним публикацијама (као што су часопис, зборник, ауторска књига).

Очекујемо да ће ово разматрање, које обухвата 104 рецепцијска текста објављена у распону од око три деценије, пружити одговоре на следећа питања: (1) Које су Ковачевићеве публикације имале најснажнији одјек у научној јавности и које су се истраживачке теме издвојиле у разматрањима његових дела? (2) Којим су оценама вреднована његова лингвистичка постигнућа и који су елементи његовог стваралаштва препознати као друштвено ангажовани?

Неопходно је нагласити да текстови нашег корпуса представљају део шире грађе која има преко 150 библиографских јединица, а која обухвата све досадашње одзиве на дело овог аутора. Наиме, целокупна грађа за истраживање рецепције Ковачевићеве научне, просветне и друштвене делатности обухвата рецепцијске текстове разврстане у три групе према типу читалачке публике: (а) текстови у уско научним публикацијама; (б) текстови у часописима за шириу публику која се интерсеује за питања језика, књижевности, културе,

¹ У питању су прикази лингвистичких књига: (1) Augusto Ponzio, *Jezična proizvodnja i društvena ideologija*, Zagreb, 1978; (2) Džudit Grin, *Jezič i mišljenje*, Beograd, 1978; (3) Иван Клајн, *Разговори о језику*, Београд, 1978.

² *Uzročno semantičko polje*, Sarajevo, 1988.

³ *Србистички огледи*, Источно Ново Сарајево, 2021.

⁴ *Изабрана дела* Милоша Ковачевића обухватају 10 књига (уредник Михаило Шћепановић, Београд: Јасен, 2019).

⁵ Укупном Ковачевићевом раду посвећени су: (1) зборник *Српски језик: статус, систем, употреба*, Јелена Петковић, Владимир Поломац (ур.), Крагујевац: ФИЛУМ, 2019 (в. Настић 2019; Шћепановић 2019); (2) часопис *Српски језик*, XXIV, Београд, 2019.

духовности, просвете;⁶ (в) текстови у дневној штампи (за најширу публику).⁷ У фокусу нашег интересовања овом приликом јесте уско научни део грађе, а преостала два сегмента грађе користимо као помоћни корпус. Наиме, очекујемо да постоји посебна селекција Ковачевићевих књига које се представљају за најужу (стручну) публику, а другачија селекција за ширу и најширу публику.

2. ПРИСТУП ПРОБЛЕМУ

Период стваралаштва Милоша Ковачевића (од 80-их година 20-ог века до данас), оквирно посматрано, припада времену у којем су глобализацијски процеси знатно утицали на токове у култури, науци и друштвеном животу српске националне заједнице.⁸ Припадност овог аутора поменутом културолошком контексту није само хронолошка него подразумева његово активно учешће у решавању питања духовне егзистенције српског народа. Стога, теоријски концепт у оквиру којег ћемо разматрати научну рецепцију Ковачевићевог стваралаштва везујемо: (1) шире посматрано – за улогу друштвених и хуманистичких наука у друштву (пост)глобализације; (2) уже посматрано – за улогу србистике у развоју научне мисли о српском језику, а посебно у очувању српског националног идентитета и дигнитета.

Друштвене и хуманистичке науке последњих деценија налазе се у дисхармоничном интелектуалном простору „између оспоравања и нове улоге у савремености” (уп. Симеуновић 2017). Смањено је интересовање за интерпретативним потенцијалима друштвених и хуманистичких наука, запостављене су њихове могућности да помогну појединцу и заједници у управљању променама.⁹ Теоретичари указују на неопходност њиховог укључивања у вредносни систем друштва у време хегемоније глобализма: (1) оне представљају

⁶ Такви су часописи: *Горазд* (Градишка), *Књижевне новине* (Београд), *Летопис МС* (Нови Сад), *Литар* (до 2012, Крагујевац), *Нова Зора* (Билећа, Гацко), *Просветни рад* (Подгорица), *Рашка* (Рашка), *Савременик* (Београд), *Свевиће* (Беране), *Словеса* (Бања Лука).

⁷ Јављају се листови: *Борба* (Београд), *Вечерње новости* (Београд), *Глас Српске* (Бања Лука), *Глас Црногор(а)ца* (Подгорица), *Дан* (Подгорица), *Дневник* (Нови Сад), *Ново Ослобођење* (Српско Сарајево), *Побједа* (Подгорица), *Политика* (Београд), *Политика експрес* (Београд).

⁸ О утицају глобализације на суверенитет националних заједница постоји обимна научна литература, која излази из оквира нашег разматрања. У новијим прегледима литературе истиче се да још увек нису истражене све димензије интеракције између глобализације и националних култура: „Присутна је лезепа супротстављених мишљења – од оних да националне културе нису угрожене до оних да им прети нестајање” (Гајић/Вујадиновић/Поповић 2016: 51).

⁹ Истраживање утицаја глобализације на научну политику у Србији потврдило је да се „глобални трендови научне политике” у српској средини распознају „у све лошијем положају друштвених наука” (Петковска 2017: 215). Са статусом друштвено-хуманистичких наука вероватно корелира образовни концепт који даје предност практичном знању над теоријским. Таква прагматична тенденција доводи до маргинализације научне мисли која је усмерена на стицање знања о човеку, култури, уметности (уп. Зобеница 2010).

„део укупне рационалности и не могу се свести ни на механицистичко нити на инструментализовано схватање и објашњење стварности; (2) поменуте науке „се не могу апстраховати ни од вредносних основа, нити од сопствене укоренености у истини и етици” (Башић 2017: 3).

Кад је упитању српска научна и друштвена стварност, најопштије посматрано, постоје два супротстављена гледишта о утицају глобализацијских процеса на српску националну културу.

С једне стране, изнета је оцена да глобализација „доноси могућности без премца у стварању просперитета у целом свету” (Шуковић 2015: 33), а да „у нашој култури преовлађује систем вредности који практично онемогућава прогрес”. У том контексту заступа се следећи став: (1) „[п]отребно је да се одредимо за систем вредности који одговара прогресивној култури, односно треба да извршимо реформу наших обичаја, целог комплексног система навика, знања и форми које ми схватамо као културу, да би глобализација била покретач нашег развоја и прогреса; (2) „у супротном наше заостајање за модерним светом ће бити све веће, без шанси за економски и демократски развој” (Шуковић 2015: 37).

С друге стране, указује се да глобализација тежи унификацији националних култура, што директно угрожава очување културних различитости и на њима заснованих националних идентитета. „Глобализација је једним делом узела културу под своје”, настојећи да униформише културне тековина различитих заједница и да формира својеврсну „мондијалистичку културу” (Јоковић 2015: 282). Истиче се да српски народ у том погледу спада међу најугроженије (Шуваковић/Краговић 2015: 300). Ова група проучавалаца објашњава да је веома значајно да се очувају традиционалне вредности јер управо традиционалне вредности обезбеђују културни континуитет конкретног народа, али и његову везу са „остатком човечанства” (Шуваковић/Краговић 2015: 299).

Како сугеришу истраживања, у српској средини у новије време доминира став да „укључивање у процес европских интеграција и глобалне токове” представља „једини начин модернизације научне политике и научноистраживачког рада [...] за земље попут Србије” (Петковска 2017: 210). Том проблему Ковачевић је посветио пажњу експлицитно у појединим радовима (нпр. Ковачевић 2021а; Ковачевић 2021б), а на различите начине и у укупном континуитету свог вишедеценијског стваралаштва.

3. РЕЗУЛТАТИ АНАЛИЗЕ

Анализа 85 научних приказа Ковачевићевих књига пружа следеће податке о броју приказа и њиховом распореду по Ковачевићевим публикацијама:

Књиге Милоша Ковачевића	Број приказа	Аутори приказа
<i>Узрочно семантичко поље</i> (1988, 2012)	5	Прањковић 1989; Старчевић 1990; Кордић 1991; Станојчић 2012; Шкрбић 2014.
<i>Стилистика и граматика стилских фигура</i> (1991, 1995, 2000, 2015)	4	Ломпар 1992; Пипер 1993; Николић 2016; Ћевриз Нишић 2017.
<i>Кроз синтагме и реченице</i> (1992, 2015)	1	Кордић 1998.
<i>У одбрану језика српскога</i> (1997, 1999)	3	Збиљић 1998; Гароња Радованац 2000; Бабић 2001–2002.
<i>Синтакса сложене реченице у српском језику</i> (1998)	1	Ристић 1999.
<i>Синтаксичка негација реченице у српском језику</i> (2002)	1	Јовановић Симић 2006б.
<i>Грамматичке и стилистичке теме</i> (2003)	2	Јовановић Симић 2003; Ћевриз Нишић 2004–2005.
<i>Српски писци о српском језику</i> (хрестоматија, 2003)	1	Шћепановић 2004.
<i>Огледи о синтаксичкој негацији</i> (2004)	4	Кордић 2004; Ђуровић 2006; Јовановић Симић 2006б; Маринковић 2005.
<i>Против неистина о српском језику</i> (2005)	2	Росић 2006; Јовановић Симић 2009.
<i>Списи о стилу и језику</i> (2006)	3	Јовановић Симић 2006а; Николић 2007; Ратковић 2009.
<i>Србистичке теме</i> (2007)	4	Стакић 2007; Чутура 2007; Бабић 2008; Јовановић 2008.
<i>Огледи из српске синтаксе</i> (2009)	3	Максимовић 2009; Симић 2009; Милојевић 2009.

<i>Српски језик у вртлогу политике (коаутор Михаило Шћепановић, 2011)</i>	4	Бабић 2011; Јањушевић Оливери 2011; Аврамовић 2012; Живковић 2012.
<i>Граматичка питања српскога језика (2011)</i>	3	Касагић 2012; Николић 2012а; Милошевић 2013.
<i>Стилска значења и зрачења (2011)</i>	6	Бабић 2012; Росић 2012; Стојановић 2012; Ђевриз Нишић 2012; Фармаковски 2012; Чутура 2012.
<i>Лингвостилистика књижевног текста (2012)</i>	9	Николић 2012б; Ашић 2013; Бабић 2013; Бошковић 2013; Јовановић Симић 2013; Кнежевић 2013б; Куљанин 2013; Милановић 2013; Шћепановић 2013.
<i>Лингвистика као србистика (2013)</i>	2	Ђуркин 2014; Ратковић 2014.
<i>У одбрану српске ћирилице (хрестоматија, 2013)</i>	3	Кнежевић 2013а; Козомара 2014; Огњановић 2014.
<i>Српски писци у озрачују стилистике (2013)</i>	5	Николић 2013; Јовановић Симић 2014; Ђевриз Нишић 2014; Чутура 2014а; Чутура 2014б.
<i>Стил и језик српских писаца (2015)</i>	7	Ашић 2015; Бабић 2015; Стојановић 2015; Јовановић Симић 2016; Миловановић 2016; Ђевриз Нишић 2016; Стоканић 2016.
<i>О реченици и њеним члановима (2015)</i>	2	Панић 2016; Стевановић 2016.
<i>Српски језик између лингвистике и политике (2015)</i>	1	Милићевић 2015.
<i>Српски језик под лупом науке (2017)</i>	2	Николић 2018; Бабић 2019.
<i>Борба за ћирилицу и српски језик (2018)</i>	1	Самарџић 2019.
<i>Стилске доминанте српских прозних писаца (2019)</i>	1	Николић 2020.
<i>Како и зашто (не) писати овако (2019)</i>	2	Ђуровић 2019; Николић 2020.

<i>Кроз синтаксу српскога језика</i> (2020)	2	Јовановић Симић 2020; Николић 2021а.
<i>Поезија у стилистичком кључу</i> (2020)	1	Николић 2021б.
<i>Србистички огледи</i> (2021)	1	Николић 2021в.

Прикази се односе на 30 књига овог аутора, а јављају се у оквиру све три главне линије његових лингвистичких/србистичких интересовања – (1) граматичкој, (3) стилистичкој и (3) идентитетско-филолошкој:

1. Запажа се да је научна јавност с великим интересовањем пропратила оба издања прве Ковачевићеве књиге – *Узрочно семантичко поље* (1988, 2012). Тренутак у коме се појавило прво издање овог синтаксичког остварења (крај 80-их година 20-ог века) обележава почетак граматичке линије у Ковачевићевим истраживањима. Појава другог издања (почетак друге деценије 21-ог века), како ће показати и рецепција стилистичке и идентитетско-филолошке линије његовог рада, представља значајану тачку у рецепцијском току. Од осталих синтаксичких дела највише пажње привукле су (1) *Огледи о синтаксичкој негацији* (2004), (2) *Србистичке теме* (2007) и (3) *Огледи из српске синтаксе* (2009), које обухватају прву деценија новог миленијума. Помоћни део нашег корпуса, који обухвата текстове у литерарним гласилима и дневној штампи, доноси податак да су и читаоцима изван науке представљене Ковачевићеве синтаксичке публикације, с тим што је избор донекле другачији: (1) *Синтакса сложене реченице у српском језику* (1998); (2) *Огледи о синтаксичкој негацији* (2004).
2. Највећу пражњу привукла су стилистичка остварења: (1) *Стилска значења и зрачења* (2011); (2) *Лингвостилистика књижевног текста* (2012); (3) *Српски писци у озрачју стилистике* (2013); (4) *Стил и језик српских писаца* (2015). Очигледно је да је *Лингвостилистика књижевног текста* (2012) имала најснажнији одјек у научној јавности. Помоћни део нашег корпуса сведочи да је та публикација „освојила” и читаоце изван науке. Поменуте четири стилистичке књиге појавиле су се почетком друге деценије 21-ог века – дакле, тај тренутак се издваја као посебно значајан у рецепцији Ковачевићевог стваралаштва. Читаоцима из струке представљена су и различита издања *Стилистике и граматике стилских фигура* (1991, 1995, 2000, 2015).
3. Научна јавност је пажљиво пропратила следеће Ковачевићеве идентитетско-филолошке публикације: (1) *У одбрану језика српскога* (1997, 1999); (2) *Српски језик у вртлогу политике* (коаутор Михаило Шћепановић, 2011); (3) *У одбрану српске ћирилице* (хрестоматија,

2013). Поменуте три књиге појвиле су се крајем 20-ог и почетком 21-ог века, као и почетком друге деценије 21-ог века – дакле, и то су значајни тренуци у рецепцији Ковачевићевог прегалаштва.

Помоћни део нашег корпуса пружа посебно интересантне податке о Ковачевићевим књигама које су имале веома снажан одзив у часописима за ширу публику и у дневним листовима: (1) *У одбрану језика српскога* (1997, 1999) – ово Ковачевићево дело има највише приказа за (нај)ширу јавност; (2) велики број приказа посвећен је *Предавањима проф. др Милоша Ковачевића одржаним у Лондону 2000. и 2001. г. поводом славе Фонда [Лаза Костић] на дан Света Три Јерарха* (2001). Поменуте две идентитетско-филолошке књиге појвиле су се крајем 20-ог и почетком 21-ог века – што опет потврђује да је тај тренутак значајан у рецепцијском току који испитујемо.

Каква сазнања доноси анализа 19 научних чланака/поглавља посвећених појединим (под)областима Ковачевићевих научних постигнућа? Готово је изједначен број радова посвећених трима линијама његових интересовања – (1) граматичкој, (2) стилистичкој и (3) идентитетско-филолошкој:

1. Чланци који су посвећени граматичким подобластима већином су усмерени на ужа питања. Идентификују се критеријуми за разграничавање синтаксичких категорија у Ковачевићевој (морфо)синтаксичкој теорији (в. Бабић 2018). Износе се резултати његових морфолошких истраживања (в. Куљанин 2018). Предочава се његова теорија форичких супстантивних антецедената релативних клауза (в. Русимовић 2018). Говори се о његовој заслуги у унапређивању лингвистичког описа прилошких израза (в. Чутура 2018). Објашњавају се његови погледи на функцију падежа у реченици (в. Панић 2019).
2. И овде је највише текстова посвећено стилистичкој мисли овог аутора, при чему се опет посебна пажња посвећује месту *Лингвостилистике књижевног текста* (2012) у славистици (в. Бабић 2014; Живковић 2019; Јовановић Симић 2018; Микић 2014; Стојановић 2013; Шћепановић 2014). Од ужих стилистичких питања разматра се Ковачевићев допринос литерарној ономастици (в. Шћепановић 2019б). Успоставља се корелација између стилистичке и граматичке линије његових интересовања, тј. испитује се међуоднос граматичких и стилистичких категорија у Ковачевићевим истраживањима (в. Мишић 2018).
3. Идентитетска компонента у Ковачевићевим делима тумачи се као темељ обнове националне филологије (в. Росић 2013). Објашњава се концепт вуковских начела и улога ћирилице у његовом филолошком програму (в. Самарџић 2018). Испитују се његове заслуге за критеријално тумачење односа српског језика према новонасталим „српским језицима” (в. Стојановић 2019). Посебно се говори о од-

носу српског према босанском језику у Ковачевићевом филолошком програму (в. Бабић 2016). Разматрају се његова достигнућа у истраживањима историје српског књижевног језика (в. Милановић 2019).

4. У једном од најновијих радова даје се синтетички поглед на целокупно Ковачевићево стваралаштво, расподељено у три лингвистичка подручја – (1) синтакса и граматика, (2) стилистика, (3) нормативистика и језичка политика (в. Симић 2020).

У наставку излагања покушаћемо да рецепцију Ковачевићевог стваралаштва сагледамо у контексту теоријског приступа који смо изабрали, узимајући у обзир налазе емпиријског дела истраживања спроведеног на корпусу. Како смо претходно указали, у савременој српској реалности поставља се питање: Може ли српска наука да помогне српском друштву? (уп. Симоновић 2012). Њен задатак је да помогне националној заједници да спозна „лице и наличје глобализације као научно-технолошког процеса и глобализма као парадигме новог светског поретка” (уп. Буцак 2016). Судићи по рецепцијским текстовима који су пратили Ковачевићев рад – српска наука може да помогне српском друштву. Ковачевићева вишедеценијска лингвистичка/србистичка делатност од почетка се усмеравала према концепту хармонизације науке и друштва. Реч је о концепту који се реализује „у систему јавног ангажовања науке” (уп. Милосављевић/Стојиљковић 2012) Јавно ангажовање науке посебно је значајно у контексту парадигме глобалистичког светског поретка, у коме се тежи унификацији националних култура, што директно угрожава очување културних различитости и на њима заснованих националних идентитета.

Научна рецепција Ковачевићевог стваралаштва издвојила је следеће (под) области као основу његове лингвистичке/србистичке парадигме:

1. Историја српског књижевног језика од предвуковског времена до данас – посебно однос књижевног језика и језика књижевности, при чему је значајно идентификовање: (1) иновативних стилистичких поступака којима су књижевници обогатили изражајни репертоар српског језика; (2) доминантних научних виђења којима су поједини филолози доприносили осветљавању улоге „језика добрих писаца” у изграђивању српског књижевног језика.
2. Лингвистички критеријуми идентитета и интегритета српске националне заједнице – међу којима се издвајају: (1) име језика, као и статус екавског/ијекавског изговора; (2) очување ћирилице као аутентичне идентификационе константе српске културе; (3) законска регулатива везана за дефинисање службене употребе српског језика.
3. Граматички систем српског језика – за који се везују питања: (1) његовог функционисања у укупној динамици сложених комуникационих потреба савременог друштва; (2) селекције и дистрибуције граматичких садржаја које треба обрадити у школској пракси.

4. Стилистичка средства српског језика – посматрана: (1) као језички феномен (тј. као својеврсни „механизам” самог језика, а не као „власништво” књижевности), који долази до изражаја у књижевним, али и ванкњижевним текстовима (нпр. у медијском дискурсу); (2) као стилистичке доминанте у делима појединих писаца.

Интерпретацијом и синтезом увида које пружа узорак анализираних рецепцијских текстова долази се до следећих закључака:

1. Српској националној заједници, изложеној глобализацијским притисцима, неопходна је подршка српске науке. Србистика може да подржи и унапреди српско друштво.
2. За поменуту подршку потребно је: (1) да постоји филолошки програм за очување језика и писма као интегралних компоненти идентитета; (2) да се на богатој документарној грађи истражује историја српског језика као средства културе; (3) да се на функционалностилски разнообразном корпусу проучава систем савременог српског стандардног језика.
3. Ковачевићево стваралаштво одражава све наведене правце друштвеног ангажовања србистике, што је, како сведочи наш корпус, научна јавност препознала и афирмативно вредновала.

Србистичка парадигма која је унапређивана захваљујући Ковачевићевом дугогодишњем прегалаштву омогућава да се српско друштво у свету глобализма аутономно развија као „друштво знања”. Такво друштво „доживљава своју верификацију” на резултатима који настају захваљујући „моћи знања”, при чему је искључена могућност „монополизације знања” од било ког појединца. „Само на тим основама ’друштво знања’ може представљати позитивну утопију, спремно и способно да своје утопијско реализује на принципу одговорног одрживог развоја друштва” (Вукићевић 2015: 65).

4. ЗАКЉУЧАК

Анализа научне рецепције лингвистичког стваралаштва Милоша Ковачевића на узорку од 104 научна текста, издвојена из знатно обимнијег корпуса који обухвата све досадашње одзиве на његова дела – омогућава: (1) да се упозна парадигма Ковачевићевог лингвистичког стваралаштва; (2) да се успостави својеврсни синтетички пресек једног периода у развоју србистике, који обухвата крај 20-ог и почетак 21-ог века.

Помоћни део нашег корпуса, који је обухватио преко 50 текстова објављених (1) у часописима из области језика, књижевности, културе, духовности, просвете, као и (2) у дневним листовима – пружио је увид у селекцију Кова-

чевићевих књига које су представљене (нај)широј публици. Подаци говоре да је дело *У одбрану језика српскога* (1997, 1999) пропраћено с највише приказа. Очигледно је да су приказивачи проценили да о овој књизи треба информисати сваког појединца који жели да компетентно партиципира у савременом српском друштву. Велики број приказа има и публикација *Предавања проф. др Милоша Ковачевића одржана у Лондону* (2001). Дакле, селекција Ковачевићевих публикација које се представљају (нај)широј читалачкој публици била је усмерена преваходно на дела с високом идентетском вредношћу.

У најважније временске тачке у рецепцијском току спадају:

- (а) крај 80-их година 20-ог века – појава првог издања *Узрочног семантичког поља* (1988), чиме је обележен почетак граматичке линије у Ковачевићевим истраживањима, а уједно и почетак кореспонденције научне јавности с његовим публикацијама;
- (б) крај 20-ог и почетак 21-ог века – појава идентитетско-филолошке књиге *У одбрану језика српскога* (1997, 1999), када се рецепција интензивно окренула (нај)широј читалачкој публици;
- (в) почетак друге деценије 21-ог века – појава по једне (1) идентитетско-филолошке, (2) граматичке и (3) стилистичке публикације, а то су *Српски језик у вртлогу политике* (2011), друго издање *Узрочног семантичког поља* (2012) и *Лингвостилистика књижевног текста* (2012).

Поменуте три временске тачке у рецепцијском току (1) одражавају пут којим се у свом развоју кретала парадигма Ковачевићевог лингвистичког стваралаштва, а уједно и (2) реконструишу пресек једног периода у развоју србистике, који обухвата крај 20-ог и почетак 21-ог века.

Научна рецепција афирмативно је вредновала Ковачевића постигнућа у бављењу следећим темама: (1) српски књижевни/стандардни језик и његов однос према језику српске књижевности; (2) граматички систем српског језика; (3) стилистичка средства српског језика; (4) језик српске прозе; (5) српски поетски језик; (6) српски идентитетски критеријуми.

Закључује се да је научна јавност у лингвистичком стваралаштву Милоша Ковачевића: (1) проналазила вредне лингвистичке резултате; (2) уочавала значај његовог учешћа „у систему јавног ангажовања науке”; (3) указивала на његов допринос у стварању друштвене атмосфере у којој „наука [може] да помогне српском друштву”. Импозантан број научних приказа (85 у нашем корпусу) сведочи да је готово свака књига Милоша Ковачевића представљала не само научни него и друштвени догађај.

ИЗВОРИ

- Аврамовић 2012:** Зоран Аврамовић, Језик – лингвисти – политика, *Српски језик*, XVII, 631–639.
- Ашић 2013:** Тијана Ашић, О књизи Милоша Ковачевића *Лингвостилистика књижевног текста*, *Узданица*, X/1, Јагодина, 67–72.
- Ашић 2015:** Тијана Ашић, Значајан допринос књижевној стилистици, *Радови Филозофског факултета*, 17/1, Источно Сарајево, 603–607.
- Бабић 2001–2002:** Миланка Бабић, У срж проблема – и даље, и дубље, *Радови Филозофског факултета*, 3–4, Источно Сарајево, 446–451.
- Бабић 2008:** Миланка Бабић, Поводом *Србистичких тема* Милоша Ковачевића, *Наслеђе*, 11, Крагујевац, 161–166.
- Бабић 2011:** Миланка Бабић, Идентитет и политика, *Радови Филозофског факултета*, 13/1, Источно Сарајево, 763–767.
- Бабић 2012:** Миланка Бабић, О стилистици, из лингвостилистике, *Узданица*, IX/1, Јагодина, 315–320.
- Бабић 2013:** Миланка Бабић, Стилистички изазови у лингвистици, *Узданица*, X/1, Јагодина, 61–66.
- Бабић 2014:** Миланка Бабић, Лингвостилистика Милоша Ковачевића и Коло Српске књижевне задруге, у: Драган Лакићевић (ур.), *Српски језик у огледалу Српске књижевне задруге*, Београд: СКЗ, 181–196.
- Бабић 2015:** Миланка Бабић, Важан допринос српској стилистици, *Наслеђе*, 31, Крагујевац, 349–354.
- Бабић 2016:** Миланка Бабић, Српски језик у филолошком програму Милоша Ковачевића – у огледалу вуковских и начела савремене лингвистике, у: Миланка Бабић, *Босански проблеми српскога језика*, Београд: Јасен, 157–172.
- Бабић 2018:** Миланка Бабић, Разграничавање синтаксичких категорија у (морфо)синтаксичкој теорији Милоша Ковачевића, у: Јелена Петковић, Владимир Поломац (ур.), *Српски језик: статус, систем, употреба*, Зборник у част проф. Милошу Ковачевићу, Крагујевац: ФИЛУМ, 65–80.
- Бабић 2019:** Миланка Бабић, Нормативно-граматичким и статусним путевима и станпутицама српског језика, *Српски језик*, XXIV, Београд, 839–844.

- Бошковић 2013:** Драган Бошковић, Књижевност је лице језика: О лингвостилистичкој херменеутици Милоша Ковачевића, *Узданица*, X/1, Јагодина, 79–82.
- Гароња Радованац 2000:** Славица Гароња Радованац, Књига отржењења и опомене, *Школски час српског језика и књижевности*, XVIII/5, Београд, 69–74.
- Ђуркин 2014:** Веселина Ђуркин, Науком против ненауке, *Наслеђе*, 27, Крагујевац, 229–241.
- Ђуровић 2006:** Радосав Ђуровић, Милош Ковачевић, *Огледи о синтаксичкој негацији, Годишњак за српски језик и књижевност*, XX/8, Ниш, 497–506.
- Ђуровић 2019:** Сања Ђуровић, Како и зашто (не) писати овако, *Књижевност и језик*, LXVI/3–4, 399–403.
- Живковић 2012:** Софија Живковић, Милош Ковачевић, Михаило Шћепановић, *Српски језик у вртлогу политике, Лингвистичке актуелности*, 21, Београд, 67–68.
- Живковић 2019:** Душан Живковић, Научни значаји и доминантни интертекстуални аспекти *Лингвостилистике књижевног текста* Милоша Ковачевића, *Српски језик*, XXIV, 87–113.
- Збиљић 1998:** Драгољуб Збиљић, О српским језичким странпутицама, *Србистика*, I/1, Приштина, 236–238.
- Јањушевић Оливери 2011:** Ана Јањушевић Оливери, О вртлозима српског језика, *Радови Филозофског факултета*, 13/1, Источно Сарајево, 785–787.
- Јовановић 2008:** Миодраг Јовановић, На србистичким путевима, *Српски језик*, XIII, 649–656.
- Јовановић Симић 2003:** Јелена Јовановић, Научна примена вишеаспекатских критеријума, *Српски језик*, VIII, 697–703.
- Јовановић Симић 2006а:** Јелена Јовановић, Дванаест огледа о стилу и језику, *Српски језик*, XIV, 589–592.
- Јовановић Симић 2006б:** Јелена Јовановић, Студије о негацији у српскоме језику, *Српски језик*, XIV, 573–587.
- Јовановић Симић 2009:** Јелена Јовановић, О ситним србистичким крупницама, *Српски језик*, XIV, 723–726.
- Јовановић Симић 2013:** Јелена Јовановић Симић, Креативно о креативности песничког језика, *Српски језик*, XVIII, 729–736.

- Јовановић Симић 2014:** Јелена Јовановић Симић, Поетски дискурс српских писаца у светлу нове научне емергенције, *Српски језик*, XIX, 751–758.
- Јовановић Симић 2016:** Јелена Јовановић Симић, О стилу српских писаца као њима самима, *Српски језик*, XXI, 699–705.
- Јовановић Симић 2018:** Јелена Јовановић Симић, Стилистичка схватања Милоша Ковачевића, у: Јелена Петковић, Владимир Поломац (ур.), *Српски језик: статус, систем, употреба*, Зборник у част проф. Милошу Ковачевићу, Крагујевац: ФИЛУМ, 81–91.
- Јовановић Симић 2020:** Јелена Јовановић Симић, Милош Ковачевић, *Кроз синтаксу српског језика, Узданица*, XVII/2, Јагодина, 337–350.
- Касагић 2012:** Сандријела Касагић, Нове одгонетке загонетне српске граматице, *Наслеђе*, 21, Крагујевац, 275–281.
- Кнежевић 2013а:** Божица Кнежевић, У памет се Срби, *Радови Филозофског факултета*, 15/1, Источно Сарајево, 525–528.
- Кнежевић 2013б:** Саша Кнежевић, На сигурном трагу хромог Вука, *Филолог*, 7, Бања Лука, 329–332.
- Козомара 2014:** Драгомир Козомара, Слово о српском писму, *Прилози настави српског језика и књижевности*, II/2, Бања Лука, 147–149.
- Кордић 1991:** Snježana Kordić, Miloš Kovačević, *Uzročno semantičko polje*, *Sol*, VI/12–13, Zagreb, 165–176.
- Кордић 1998:** Snježana Kordić, Miloš Kovačević, *Kroz sintagme i rečenice*, *Studia z Filologii Polskiej i Slowianiskiej*, 34, Warszawa, 349–352.
- Кордић 2004:** Snježana Kordić, Miloš Kovačević, *Ogledi o sintaksičkoj negaciji*, *Slavia Meridionalis*, 6, Warszawa, 221–225.
- Куљанин 2013:** Сања Куљанин, Лингвистички статус србистике, *Радови Филозофског факултета*, 15/1, Источно Сарајево, 507–511.
- Куљанин 2018:** Сања Куљанин, Морфолошке теме Милоша Ковачевића, у: Јелена Петковић, Владимир Поломац (ур.), *Српски језик: статус, систем, употреба*, Зборник у част проф. Милошу Ковачевићу, Крагујевац: ФИЛУМ, 117–129.
- Ломпар 1992:** Весна Ломпар, Изазов реторичких фигура, *Књижевност и језик*, XXXIX/1, 84–86.
- Максимовић 2009:** Јелена Максимовић, Огледи из српске синтаксе, *Узданица*, VI/2, Јагодина, 213–217.

- Маринковић 2005:** Ружица Маринковић, О негацији – понешто ново, а понешто другачије, *Српски језик*, X, 865–873.
- Микић 2014:** Радивоје Микић, Лингвостилистика као наука о *ars inveniendi*, у: Драган Лакићевић (ур.), *Српски језик у огледалу Српске књижевне задруге*, Београд: СКЗ, 113–138.
- Милановић 2013:** Александар Милановић, Моћ и домети интегралног лингвостилистичког приступа: Поводом књиге *Лингвостилистика књижевног текста* Милоша Ковачевића, *Узданица*, X/1, Јагодина, 73–77.
- Милановић 2019:** Александар Милановић, Милош Ковачевић као историчар српског књижевног језика, *Српски језик*, XXIV, 115–126.
- Милићевић 2015:** Сања Милићевић, Странпутице језика српскога, *Прилози настави српског језика и књижевности*, III/3–4, Бања Лука, 155–161.
- Миловановић 2016:** Соња Миловановић, Стил као свет књижевног дела, *Књижевна историја*, 48/159, Београд, 381–384.
- Милојевић 2009:** Милица Милојевић, Огледи из српске синтаксе, *Наслеђе*, 13, Крагујевац, 217–220.
- Милошевић 2013:** Јованка Милошевић, Из граматичке проблематике, *Српски језик*, XVIII, 767–773.
- Мишић 2018:** Биљана Мишић, Међуоднос граматичких и стилистичких категорија у радовима Милоша Ковачевића, у: Јелена Петковић, Владимир Поломац (ур.), *Српски језик: статус, систем, употреба*, Зборник у част проф. Милошу Ковачевићу, Крагујевац: ФИЛУМ, 131–135.
- Настић 2019:** Никола Настић, Приказ зборника радова *Српски језик: статус, систем, употреба* посвећеног професору Милошу Ковачевићу, *Узданица*, XVII/12, Јагодина, 281–285.
- Николић 2007:** Видан Николић, Нови прилози о стилу и језику, *Радови Филозофског факултета*, 9/1, Источно Сарајево, 503–505.
- Николић 2012а:** Марина Николић, Милош Ковачевић *Грамматичка питања српског језика, Лингвистичке актуелности*, 21, Београд, 31–33.
- Николић 2012б:** Марина Николић, Милош Ковачевић *Лингвостилистика књижевног текста, Наш језик*, XLIII/3–4, 123–126.
- Николић 2013:** Милка Николић, Непролазна актуелност лингвостилистичких истраживања, *Радови Филозофског факултета*, 15/1, Источно Сарајево, 533–538.

- Николић 2016:** Милка Николић, Велика лингвостилистичка синтеза: од стилске фигуре до стилема, *Наслеђе*, 35, Крагујевац, 321–326.
- Николић 2018:** Милка Николић, Под лупом научних критеријума: структура српског језика од речи до текста, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, LXI/1, 217–222.
- Николић 2020:** Милка Николић, Језичко-уметнички тоталитет српске прозе у светлу интегралне стилистике, *Српски језик*, XXV, 677–685.
- Николић 2020:** Милка Николић, Како и зашто се књига Милоша Ковачевића нашла у едицији „Популарна лингвистика”, *Филолог*, 21, Бања Лука, 475–485.
- Николић 2021а:** Милка Николић, Нови истраживачки резултати у србистици: синтаксички систем српскога језика, *Српски језик*, XXVI, 629–639.
- Николић 2021б:** Милка Николић, Од језика српске поезије до српског поетског језика: (раз)откривање помоћу интегралностилистичког кључа, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, у штампи.
- Николић 2021в:** Милка Николић, „Пресек” актуелног стања србистике: методолошки образац полидисциплинарне србистичке анализе, *Филолог*, Бања Лука, у штампи.
- Огњановић 2014:** Сања Огњановић, Нова књига о српској ћирилици, *Српски језик*, XIX, 787–793.
- Панић 2016:** Светлана Панић, О реченици и њеним члановима, *Српски језик*, XXI, 713–717.
- Панић 2019:** Светлана Панић, Нови погледи Милоша Ковачевића на функцију падежа у реченици, *Српски језик*, XXIV, 135–144.
- Пипер 1993:** Предраг Пипер, М. Ковачевић, *Грамматика и стилистика стилских фигура*, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, XXXVI/1, 197–203.
- Прањковић 1989:** Ivo Pranjković, *Kauzalnost u hrvatskom ili srpskom jeziku, Radovi Zavoda za slavensku filologiju*, 24, Zagreb, 163–168.
- Ратковић 2009:** Драгана Ратковић, Списи о стилу и језику, *Наслеђе*, 14/1, Крагујевац, 217–223.
- Ратковић 2014:** Драгана Ратковић, Србистика и лингвистика, *Српски језик*, XIX, 773–778.
- Ристић 1999:** Стана Ристић, Књига о синтакси сложене реченице, *Српски језик*, IV, 885–893.

- Росић 2006:** Тиодор Росић, Одбрана српског језика, *Узданица*, III/1–2, Јагодина, 185.
- Росић 2012:** Тиодор Росић, Допринос савременим лингвостилистичким истраживањима, *Узданица*, IX/1, Јагодина, 321–324.
- Росић 2013:** Тиодор Росић, Србистичка изучавања Милоша Ковачевића, *Узданица*, X/1, 86–96.
- Русимовић 2018:** Тања Русимовић, Истраживања Милоша Ковачевића која представљају теоријски оквир типологији форичких супстантивних антецедената релативних клауза, у: Јелена Петковић, Владимир Поломац (ур.), *Српски језик: статус, систем, употреба*, Зборник у част проф. Милошу Ковачевићу, Крагујевац: ФИЛУМ, 93–104.
- Самарцић 2018:** Биљана Самарцић, Вук и ћирилица као лингвистичке теме Милоша Ковачевића, у: Јелена Петковић, Владимир Поломац (ур.), *Српски језик: статус, систем, употреба*, Зборник у част проф. Милошу Ковачевићу, Крагујевац: ФИЛУМ, 105–115.
- Самарцић 2019:** Биљана Самарцић, Ковачевићева одбрана српског језика и писма Андрићевим стазама, *Српски језик*, XXIV, 845–848.
- Симић 2009:** Радоје Симић, Нови огледи из српске синтаксе, *Књижевност и језик*, LVI/1–2, 173–176.
- Симић 2020:** Радоје Симић, О научном делу Милоша Ковачевића, *Узданица*, XVII/1, Јагодина, 9–22.
- Стакић 2007:** Милан Стакић, Значајан прилог србистици, *Радови Филозофског факултета*, 9/1, Источно Сарајево, 497–499.
- Станојчић 2012:** Славко Станојчић, Уз ново издање: Милош Ковачевић, *Узрочно семантичко поље*, *Наш језик*, XLVII/3–4, 109–117.
- Старчевић 1990:** Зоран Старчевић, Милош Ковачевић, *Узрочно семантичко поље*, *Књижевност и језик*, XXXVII/1, 99–100.
- Стевановић 2016:** Јулијана Стевановић, Нови прилози српској синтакси, *Липар*, 60, Крагујевац, 303–312.
- Стојановић 2012:** Јелица Стојановић, Значајан и занимљив допринос српској лингвостилистици, *Октоих*, II/3, Подгорица, 2012, 223–227.
- Стојановић 2013:** Бранко Стојановић, Скица за портрет Милоша Ковачевића као стилистичара, *Радови Филозофског факултета*, 15/1, Источно Сарајево, 143–159.

- Стојановић 2015:** Андреј Стојановић, Значајан прилог интегралној стилистици, *Филолог*, VI/12, Бања Лука, 290–293.
- Стојановић 2019:** Јелица Стојановић, У одбрану српског језика и „српских језика” (научни и стручни допринос Милоша Ковачевића), *Српски језик*, XXIV, 71–86.
- Стоканић 2016:** Владлица Стоканић, Милош Ковачевић: *Стил и језик српских писаца*, *Анали Филолошког факултета*, XXVIII/2, Београд, 323–331.
- Ђевриз Нишић 2004–2005:** Вера Ђевриз Нишић, Огледи из граматике и стилистике, *Радови Филозофског факултета*, 6–7, Источно Сарајево, 661–665.
- Ђевриз Нишић 2012:** Вера Ђевриз Нишић, Иманентна стилистика, *Радови Филозофског факултета*, 14, Источно Сарајево, 705–711.
- Ђевриз Нишић 2014:** Вера Ђевриз Нишић, Стилско-језичке доминанте и књижевни текст, *Радови Филозофског факултета*, 16/1 (2), Источно Сарајево, 871–876.
- Ђевриз Нишић 2016:** Вера Ђевриз Нишић, О стилу и језику српских писаца, *Књижевност и језик*, LXIII/1–2, 175–181.
- Ђевриз Нишић 2017:** Вера Ђевриз Нишић, (Микро)гloseматика стилских фигура, *Српски језик*, XXII, 695–698.
- Фармаковски 2012:** Ружица Фармаковски, Гледања и сагледавања, *Српски језик*, XVII, 651–655.
- Чутура 2007:** Илијана Чутура, Приноси србистици, *Узданица*, IV/2, Јагодина, 181–184.
- Чутура 2012:** Илијана Чутура, Нова лингвостилистичка тумачења, *Узданица*, IX/1, Јагодина, 325–329.
- Чутура 2014а:** Илијана Чутура, Лингвостилистика и савремена српска књижевност, *Књижевна историја*, 152, Београд, 313–317.
- Чутура 2014б:** Илијана Чутура, О стилу у књижевном делу, *Узданица*, XI/1, Јагодина, 179–182.
- Чутура 2018:** Илијана Чутура, О прилошким изразима у србистици, у: Јелена Петковић, Владимир Поломац (ур.), *Српски језик: статус, систем, употреба*, Зборник у част проф. Милошу Ковачевићу, Крагујевац: ФИЛУМ, 259–272.

- Шкрбић 2014:** Јелена Шкрбић, Прилог о књизи *Узрочно семантичко поље, Радови Филозофског факултета*, 16/1 (2), Источно Сарајево, 887–889.
- Шћепановић 2004:** Михаило Шћепановић, Искушавање неисказаног, *Српски језик*, IX, 693–696.
- Шћепановић 2013:** Михаило Шћепановић, Под плавим небом савести српске интелектуалне мисли: Поводом књиге *Лингвостилистика књижевног текста* Милоша Ковачевића, *Узданица*, X/1, Јагодина, 83–86.
- Шћепановић 2014:** Михаило Шћепановић, Српска књижевна задруга од Вуковог нормативног стилистичког приступа до лингвостилистике текста, у: Драган Лакићевић (ур.), *Српски језик у огледалу Српске књижевне задруге*, Београд: СКЗ, 197–212.
- Шћепановић 2019а:** Михаило Шћепановић, Дар србистички и професору Милошу Ковачевићу, *Српски језик*, XXIV, 835–838.
- Шћепановић 2019б:** Михаило Шћепановић, Оними под лупом лингвостилистике, *Српски језик*, XXIV, 127–134.

ЛИТЕРАТУРА

- Башић 2017:** Горан Башић, Друштвене науке у двадесет првом веку, у: Горан Башић, Мирјана Рашевић (ур.), „Укалупљивање” или прекорачење граница: друштвене науке у савременом добу, Београд: Институт друштвених наука, 1–21.
- Буцак 2016:** Goran Budžak, Lice i naličje globalizacije kao naučno-tehnološkog procesa i globalizma kao paradigme novog svetskog poretka, *Vojno delo*, 7, Београд, 7–14.
- Вукићевић 2015:** Slobodan Vukićević, „Друштво знања” као kulturološka konstanta globalizacije, у: Veselin Vuković i dr. (ur.), *Globalizacija i kultura*, Београд: Institut društvenih nauka, Centar za ekonomska istraživanja, 64–70.
- Гајић/Вујадиновић/Поповић 2016:** Мирјана Гајић, Снежана Вујадиновић, Срђа Поповић, Глобализација и културни идентитет, *Herald*, 20, Бања Лука, 41–55.
- Зобеница 2010:** Николина Зобеница, Кључне компетенције на академским студијама друштвено-хуманистичких наука, *Методички видици*, 1, Нови Сад, 134–141.

- Јоковић 2015:** Milica Joković, *Kultura i granice – globalizacija i getoizacija*, у: Veselin Vuković i dr. (ur.), *Globalizacija i kultura*, Beograd: Institut društvenih nauka, Centar za ekonomska istraživanja, 281–287.
- Милосављевић/Стојиљковић 2012:** Predrag Milosavljević, Danica Stojiljković, *Koncept nauka i društvo u sistemu javnog angažovanja nauke*, у: Dragica Trivić i dr. (ur.), *Teorija i praksa nauke u društvu: od krize ka društvu znanja*, Beograd: Hemijski fakultet, 76–83.
- Ковачевић 2021а:** Милош Ковачевић, Однос српског као већинског и мањинских језика у Србији, у: Милош Ковачевић, *Србистички огледи*, Источно Ново Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства, 81–95.
- Ковачевић 2021б:** Милош Ковачевић, Српски језик и ћирилица под притиском глобализације, у: Милош Ковачевић, *Србистички огледи*, Источно Ново Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства, 69–80.
- Петковска 2017:** Sanja Petkovska, *Uticaj globalizacije na naučnu politiku i naučnoistraživački rad u Srbiji: vrednosti, diskursi i institucije*, Doktorska disertacija, Beograd: Fakultet političkih nauka.
- Симоновић 2012:** Branislav Simonović, Може ли наука да помогне српском друштву?, у: Dragica Trivić i dr. (ur.), *Teorija i praksa nauke u društvu: od krize ka društvu znanja*, Beograd: Hemijski fakultet, 64–75.
- Симеуновић 2017:** Драган Симеуновић, Друштвене и хумнистичке науке између оспоравања и нове улоге у савремености, *Српска политичка мисао*, 58/4, Београд, 13–23.
- Шуваковић/Краговић 2015:** Урош Шуваковић, Бранислав Краговић, Глобализација и културни идентитети, у: Veselin Vuković i dr. (ur.), *Globalizacija i kultura*, Beograd: Institut društvenih nauka, Centar za ekonomska istraživanja, 297–303.
- Шуковић 2015:** Данило Шуковић, Интеракција глобализације и културе у модерном свету, у: Veselin Vuković i dr. (ur.), *Globalizacija i kultura*, Beograd: Institut društvenih nauka, Centar za ekonomska istraživanja, 32–37.

SCIENTIFIC RECEPTION OF MILOŠ KOVAČEVIĆ'S LINGUISTIC WORK

Summary

The subject of this research is the scientific reception of the linguistic work of Miloš Kovačević. The goal was to shed light on the decades-long course of the scientific public's correspondence with his monographic publications. Sources include reviews of Kovačević's books and scientific articles on his scientific achievements. The hypothesis was that such a consideration would provide a kind of cross-section of a period in the development of Serbian studies, and that period coincided with the course of globalization processes in all spheres of social life (late 20th and early 21st century). The theoretical concept within which we considered the scientific reception of Kovačević's work refers to the role of social sciences and humanities in the society of (post) globalization, and already observed, to the role of Serbian studies in the development of scientific thought about the Serbian language, especially in preserving Serbian national identity. The analysis showed that the scientific reception of Kovačević's linguistic work moved in the following directions: (1) the Serbian literary language and the language of Serbian literature; (2) the grammatical system of the Serbian language; (3) stylistic means of the Serbian language; (4) the language of Serbian prose; (5) Serbian poetic language; (6) Serbian identity criteria. The research led to the conclusion that the scientific public in Kovačević's work: (1) found valuable linguistic results; (2) noted the importance of his participation in the system of public engagement of science; (3) pointed to his contribution to creating a social atmosphere in which science can help Serbian society.

Keywords: scientific reception, linguistic creation, Miloš Kovačević, Serbian language, Serbian identity criteria, globalization.

Milka V. Nikolić